

Titel: BREV TIL: Paul Diderichsen FRA: Louis Hjelmslev (1946-02-14)

Citation: "BREV TIL: Paul Diderichsen FRA: Louis Hjelmslev (1946-02-14)", i *Louis Hjelmslev og hans kreds*, s. 1. Onlineudgave fra Louis Hjelmslev og hans kreds: https://tekster.kb.dk/text/lh-texts-kapsel_022-shoot-workidacc-1992_0005_022_Diderichsen_0150.pdf (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Louis Hjelmslev og hans kreds

Ophavsret: Materialet kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge det til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

1 4/c 46 (astronomisi:: 1j>/2 46)

lucre ir. Di deri ch s en, I Maa j eg ikke, rtrnx efter at være kommet hjem fra mødet i aften, smede nsr.r jernet er Tarnt 05 præcisere et par punkter vi ikke kora til ende med i diskussionen. Obligatorisk dominans (jf. min hog side 10) vil (i over- ©nsst9'mroet.se rood hævdvunden opfattelse) foreligge, naar de(t) tema(er), der medfører synkretismen iin casu: totalsynkretismen i numerouspara"isset), mod:'ører den altid og nødvendigvis. Pu- iultativ dominans vilde betyde, at de sararas temaer ogsna til- lod adskilt s, nume.roi uden indbyrdes o vorlappingj fakultative dominanser synes at v re sjældne inden for bøjnings systemet i velbekendte sprog, Kategorien af de temaer, der obligate-risk dominorer nnraerus-overlappingen, er da solidarisk mod synkre- tismen, - eller, som man hellere skal sigo for at vr■-:-n hélt nøjarotkro, o ro for at sætningen kon have almon gyXd^&h&d: Xøtøø t emafcategorivari et et en er nol i -ari ni. med syruretismevariøte- ten (idet der man regnes med den mulighed, at der ikke er tal® om en tot^lsyn; retinae, mon kun om en partiel syai.n.-.i?;isue, aaa- ledes at den samme teraakategori har andre verietetor, der or solidarisk •? mat - - Vm ,a numori der ikke ikdroar.ro i syukratis- men, f. ex, hvin de samme ord havde on dualis med an roar skilt ondels®, cl, lgn., - o g idet der ligeledes raaa vognes r ad' don mulighed at syncretism-ar*. kan o otræde andre staler and vad disse temaer). Dette er en rent formal definition, som il-le lader sig antaste ad empiri ak vej. Dersom lh antager, at der-or en øWW ftell®3 bestanddel i tena-oit egori en »mus*. *purof osv, der domi- nerer numerus-overlappingen (og at det altsaa line or temaer- ne i derer syntagmnti ske belled der nominerer), og dersom Lu videre konstaterer, at danne bestanddel har substitution til en bestanddel i andre temaer (det kollektive moment i temaet •rotte*), raaa .lensekven vsre, at det kon er on variant (en varietet) af denne bestanddel, som virker doraS. aer ende, nemlig den variant dør indgaa i •mus', • aar' osv,'men' ikke den va- riant der iudganro i 'rotte', Hvis dette af en eller anden grand ikke skulde karme wtc apteres, or konsekvensen-, at antagelsen af, at kan tema Jet s kollektive o-ment er dominerende, er urigtig, JSt par galdre beraærknlger: /jag. relationen ral, indhold og udtryk angav De, at andel- seme -C) og -er er skævt afgrænsede i forhold til inaholdsstør- reiserne eg, og koil. Denne skævhed fremkommer vel 2am dels ved synkretismer, dels vod participationen (det fænomen, at singularis fakultativt kan vikariere for kollektiv), og er altsaa ikke nogen ægte skævhed. Det er urigtigt (dvs i uoverensstemmelse med den efter min mening hensigtsmæssige praxis!) at betjene sig af beteg- nelsen *Implikation' saaledes som Dø gjorde. Ved en indholds- implikation maa forstaas, at een betydning under givne betin-

2

gelsel træder ind i stedet for on anden betydning (jf. tain bog side Gi), idet det naturligvis er forudsat, at J^ramutationen samtidig suspenderes (som ved alle synkretismer). Indholdsimplici- kat i oner er ret sjældne; et eksempel haes i fransk && cg- mol*; her kan raan i stillingen efter en præposition (apres moi, chez moi) tale om en implikation; den svage emfasegrad implicerer den stærke. De ex empi er, ®e anførte (med endelserne.-0 og -er) forekom mig i,i,o at være exemplar paa indholdsimplicati@a«r, men kun pan udiry ls fænomener, der ifølge sagens natur (rettere; i føl- ge almindelig erfaring) altid maa fprudes at være arbitrære i forhold til indholAsfrmnnonenerae (1 *arbltraire du signe), Man jag fik ikke nedskrevet Deres exemplar, saa det xan være jeg har misforstaaet Dem, Det arbitrære forhold reelle indhold om udtryk mener jeg ogsaa bli ver en incivenauung mod .Doras undren over, at f. ex. -ned og -skab har -er, rae lens -dom har -e, da -dom lire saa vel som -hed og -skab kan siges k ware kollektivt. Jeg forstmar godt, at dat kan være fristende at pr afire at »inde een Xq/is tant betyd- ning i -er or en anden i -e, men det synes meget tiivlsomt om det over for iet foreliggende materiale virkelig lader sig gen- neraføre. Sterfor havde De ogsaa staaet stærkere over for llfeg, hvis De, i stedet for at argumentere med at De i forskelligo tilfælde selv føler en plural bf ty tiling i -e og en kollektiv- betydning i -er, simpelt hm havde stillet Dom paa 11 stand- punkt, at det er arbitrært, om man har -er eller -a, og at be- tydn in-'or maa afgøres uafhængigt heraf# Deres argument var dos- uden psyklogistisv, og uholdbart fordi det i de omhandlede til- fælde vitterlig drejede sir om -er og om -ø som udtryk for syn- kretisnuen plur.-koll. (Dette sidst« gælder jo ogsaa proprier paa -er og adjektiver paa -e, og jeg kan hærfor nailer ikke se, at der op?tsar nogen vanskelighed ved at Proprier netop Lar -er.) Og hermed tax for dette interessante bidrag. Jeg tør jo nok sige at jeg i'kxo er forvænt mel ar.v kid al s ar af disse dele af min teori. De fremhævede med fuld ret i slutning«n af Deres fore- drag, at dette er den første anvendelse dir ar foretaget af mig selv, i hvert fald bortset fra Holts lystige badutspring, som er og raea forblive en historie for sig. Og jog riagter ikk«, at jeg havde været sangvinsk nol til at vente vig noget andet, specs elt af 1 i ngvls tkr eds on. 'dit foredrag om grammatiske sy- staraers almindelige bygning blev holdt i i?W, og jog skal saa- noænd ikke opholde mig ved de intriger der dengang hindrede dets offentliggørelse 1 lingvistikredsens publikationer, og som med- førte, at der Ikke kunde tankes Paa offentliggørelse af dat i disse (og andensteds har iet like sin plads), førnæd Lingvist- kredsens bestyrelse i 11 di vor rekonstrueret; og det var saa sent, at jeg h«r vendt og drejet det manuskript uden at kunne beslutte mig til om clet skulde offentliggøres i sin oprindelige form el- ler modificeres; nu skal det jo komme i fravruX XV. Det er .klart nok, at hvis det var blevet offentliggjort dengang, havde ior været langt bedre betingelser for et fornuftigt samarbejde; Men alligevel; 1 blev det i hovedtræk fremstillet i Cas l^i og i hvert fald efter kongres meddel els en *Bssai d'une thdorie des morphemes* (der vist kore i }b) skulde der vrre grundlag nok for at andre kunde arbejde med, uden at jeg behøver at trække hele læsset, Netop denne del af teorien synes mig meget godt at

kunne forenes med de traditionelle semantiske interesser paa btjfringscystemets ororaade, og jeg havde dærfør ogsaa i min naivitet troet, at noget flere vilde tage den bold dj?; noget andet er det strax med itenema tikken, som stdder an mod foils helligste tro paa lyden sota dét eneste saliggafrende, ITo aaa le tilgive, at pennen eller rotter skrivemaskinen lafber ■- i? ual «i; /ed diose mere personlige iotragtninger. Men ^-i/v' sl-al 5*oi*-stsLH# cit D0T03 foT^cLrsig .Coi* safg personlig var neg ut c.i et vend t» ou/uct• «Teg kan godt sige, at jeg havde aldrig troet let ville roe! .Der er jo dog gaaot et saare ramneligt span..: af tid, uden at nogen kat har brudt sig ora dot, og Jag har forkeQgst v&aonet mig til,at nær folk dis- Into'•er •• ■ • s / gro,;! smer, er der ingen der overnovodoi husker paa at ihrr dr foget, som er overvejelse vnra, eller sore man »r t * ; •/• 'i. .. - tik, for kier i ioc_, karle:/ er jeg og- s aa selv forltu.gst holdt og aod at bringe disse teorier p&a uauo under dimissionerne; i de fyrste aar gjorde jeg det, o««, de pn?; plenarmoderne og i det gr./amvti-jv. „dnj. ■, nvor »i o an- grgv: holdt ncfro omtrent hv * uge, men jeg orm,,,,,,,,, * iiskus- sione.rne - ldrig andet end en afvisning, ikU en gendrivelse, hvilket log vii.le iuive lirnft d«n størst <* ynrftl for mi6> lige

saa meget, og

ne m.-i'?

end <3.i tilslutning.

* dette er 9e saa a<j yl< tg b i et . faar, l/n. - E* V-1 ih. % .r.o/j..igi .i.ng, neg lort/-lier dot blot, for at De r. n! forst-m, ,nt lin t i for kores bidrag raften ir dybt begrund/r., -rcg rav. , r/y-.s ko sluttelig Wlsr udtrg kc do saftle-

(3 ise

it jeg h.

et

t. ri.v

hyt hano om, at ling vi; l* reds en r tilsigtet,

Løn

alligt /<p if-U bill,;; C'.ledet, v» •*<*. •*. « y > • MUJ VAXSAg H**, og soil aen efter min opfattelse aldrig endnu er blev..t: ét ar- ^°J C-Sx'w In. O o »k-t*&b * b-ii k,5 h.* ,»foc■•»'• •• x k^ifåXIJ. GU i. £'-*5^ .h-VO X: riiHkl && iifUø*i A'3?i <* te S ;. gn*in.«itwr«aver Hinandens teser, og ik. .. bar-t er moderne va- riat i on af de gamle disj«i&s ioiisllubb er# r

Deres nongivne